

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 10

NOVEMBER 2020

**GEOGRAFIE V2
NASIENRIGLYN
(EKSEMPLAAR)**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

AFDELING A: BEVOLKING EN WATERHULPBRONNE**VRAAG 1: BEVOLKING**

1.1	1.1.1	E (bevolking aanduiders)		
	1.1.2	A (emigrante)		
	1.1.3	F (bevolkingsontploffing)		
	1.1.4	I (bevolking piramide)		
	1.1.5	H (vlugteling)		
	1.1.6	C (bevolkingdigtheid)		
	1.1.7	D (xenofobie)		
	1.1.8	B (lewensverwagting)	(8 x 1)	(8)
1.2	1.2.1	B		
	1.2.2	B		
	1.2.3	A		
	1.2.4	A		
	1.2.5	A		
	1.2.6	B		
	1.2.7	A	(7 x 1)	(7)
1.3	1.3.1	Bevolkingverspreiding is hoe mense oor 'n geografiese gebied versprei is. (Konsep)	(1 x 1)	(1)
	1.3.2	Asië	(1 x 1)	(1)
	1.3.3	China, Indië	(2 x 1)	(2)
	1.3.4	Onvoldoende hulpbronne Druk op hulpbronne soos water, landbougrond, weiding Geen grond vir die uitbreiding van nedersettings nie Gebrek aan voedselhulpbronne Werkloosheid Gebrek aan basiese dienste soos onderwys en gesondheid Armoede	(Enige TWEE) (2 x 2)	(4)

- 1.3.5 Grondvrugbaarheid – die meeste mense vestig hulle waar grond vrugbaar is, bv. naby riviervalleie
 Geleidelike hellings – mense verkies gelyke hellings waar landbou moontlik is
 Waterbeskikbaarheid – mense moet nader aan permanente watervoorsieningsbronne wees, bv. naby groot riviere
 Klimaat – mense hou van matige warm klimaat
 Natuurlike hawens – is goed vir menslike nedersettings langs die kus
 Beskikbaarheid van natuurlike hulpbronne – soos vis, steenkool, voedsel
(Leerlinge moet beide die fisiese faktor verskaf en verduidelik.)
 (Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 1.3.6 Australië (1)
 Min mense in die werkende bevolking
 Onvoldoende arbeiders vir industrieë
 Uitgestrekte land wat onderbenut word met die teel van wilde diere en slange (1 + 2) (3)
- 1.4 1.4.1 Is die vrees, haat of gebrek aan aanvaarding van mense uit 'n ander land, stam, godsdiens.
(Konsep) (1 x 1) (1)
- 1.4.2 Buitelanders is verplaas
 Hulle winkels is geplunder
 Hulle is fisies aangeval (Enige EEN) (1 x 2) (2)
- 1.4.3 Die regering
 Die burgerlike samelewing
 Internasionale organisasies (Enige TWEE) (2 x 1) (2)
- 1.4.4 Haat vir buitelandse burgers
 Gebrek aan vertroue by mense van buite Suid-Afrika
 Vrees dat hulle hul werk sal neem
 Vrees om hul besittings goedere, vrouens aan buitelanders te verloor
 Hulle beset grond en ruimte wat plaaslike inwoners benodig
 Hulle bedryf ondernemings en neem klante op
 Hulle het beter vaardighede
 Hulle bring siektes mee (Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 1.4.5 Buitelanders hou aan om tussen Suid-Afrikaners te woon en hulle hulpbronne te deel
 Werkloosheidskoers neem steeds toe
 Swak onderwys en vaardighede onder Suid-Afrikaners in sommige dele van die land
 Kompetisie vir besigheidspersonele, veral in die informele markte
 Meer immigrante kom steeds na Suid-Afrika (1 x 2) (2)

	1.4.6	Beheer immigrasiesyfers deur teen onwettige immigrante te waak Bevorder vennootskap en goeie betrekkinge met mense uit ander lande deur middel van media forums en openbare platforms soos televisie en radio's Skep bewusmaking deur die publiek te leer oor die skaars vaardighede wat Suid-Afrika benodig van mense van buitelandse afkoms Handhaaf wetgewing rakende besigheidspersmitte om informele ondernemings waar die meeste buitelanders betrokke is, te beperk. Bevorder sakevaardighede vir die plaaslike bevolking Voorsien Suid-Afrikaanse burgers met beter omstandighede vir besigheid, soos toelaes en lenings	(Enige TWEE) (2 x 2)	(4)
1.5	1.5.1	Die aantal mense wat in landelike gebiede woon. (Konsep)	(1 x 1)	(1)
	1.5.2	Toename	(1 x 1)	(1)
	1.5.3	Landelik tot stedelike migrasie	(1 x 1)	(1)
	1.5.4	55 miljoen	(1 x 2)	(2)
	1.5.5	Werkloosheid Armoede Natuurrampe / oorstromings / droogtes Gronderosie Gebrek aan dienste (water / elektrisiteit / klinieke / skole / paaie) Verveling Gebrek aan produktiwiteit op plase Sluiting van dienste	(Enige TWEE) (2 x 1)	(2)
	1.5.6	Oorbevolking Gebrek aan huise Ontwikkeling van plakkers nedersettings Tekort aan werksgeleenthede Toename in aantal mense wat in strate woon Tekort aan dienste soos elektrisiteit, water Sosiale euwels – misdaad, morele verval Verkeersopeenhopings Lugbesoedeling, geraas, water Druk op dienste Agteruitgang van geboue Gebarste rioolpype Toename in stedelike temperature	(Enige VIER) (4 x 2)	(8)

[60]

VRAAG 2: WATERHULPBRONNE

- 2.1 2.1.1 (a) aardoppervlakte
(b) hael
(c) sneeu (3 x 1) (3)
- 2.1.2 A – Verdamping
B – Kondensasie
C – Transpirasie
D – Neerslag (4 x 1) (4)
- 2.2.1 Ontsooting
- 2.2.2 Gryswater
- 2.2.3 Oorbevissing
- 2.2.4 Inter-bekken verplasing
- 2.2.5 Volhoubaarheid
- 2.2.6 Mariene-besoedeling
- 2.2.7 Viskwotas
- 2.2.8 Ekosisteem (8 x 1) (8)
- 2.3.1 Wes-Kaap (1 x 1) (1)
- 2.3.2 Verslaan Dag Zero (1 x 1) (1)
- 2.3.3 Dit is die dag waarop amptenare van die eerste fase-voorkomingsbeperkings oorgaan tot fase twee rampbeperkings (1 x 2) (2)
- 2.3.4 Water is 'n basiese behoefte
Dink aan Dag Zero
Wateronsekerheid
Geen ander bron van water nie
Beperkte watervoorrade (Enige TWEE) (2 x 2) (4)

2.3.5 **Strategieë deur mense**

Moenie krane laat loop nie
 Gebruik min water vir elke taak
 Gebruik kort storte in plaas van daaglik te bad
 Draai die kraan stadig toe wanneer enige materiaal uitgespoel word
 Verminder die spoelwater deur plastiekbottels in 'n bak te plaas
 Versamel plastiek, glase en metaal vir herwinning, dit verminder die
 hoeveelheid afvalwater
 Beperk die bevolkingsgroei deur voorsorgmaatreëls te tref

Strategieë volgens die munisipaliteit

Deur tariewe te verhoog, sal inwoners minder water gebruik
 Herstel lekkende krane
 Ontsouting in kusgebiede
 Bou meer damme en reservoirs
 Bied opleiding aan verbruikers oor watergebruik
 Huur vaardige operateurs in wateraanlegte
 Herwin water
 Damme bou om water op te berg
 Wolk saai om reënval kunsmatig te verhoog
 Wisselbou om grond te beskerm om water op te berg
 Die herleiding van water om te sorg vir besproeiing in droogte
 gebiede
 Oes reënwater van dakke af
 Ontwikkeling van volhoubare landboupraktyke
 Waterbeperkings (Enige VIER) (4 x 2) (8)

- 2.4.1 'n Oorstroming is die oorloop van water op die aardoppervlak
(Konsep) (1 x 1) (1)
- 2.4.2 Kus-oorstromings (1 x 1) (1)
- 2.4.3 Dit is in water gedompel
 Mense en motors sou in water verdrink (1 x 2) (2)
- 2.4.4 Reën vir 'n aantal dae
 Gelyke hellings op die kusvlaktes
 Soort gronde, kleigrond is ondeurdringbaar en veroorsaak meer
 afloop
 Ondeurdringbare onderliggende rotse
 Hoë grondvoginhoud
 Gebrek aan plantegroei wat die water in die grond laat insypel
 (Enige TWEE) (2 x 2) (4)
- 2.4.5 Noodsaaklike goedere en materiaal wat in vloedwater verlore gaan
 Huise word deur water beskadig
 Motors wat in water verdrink
 Daar sal siektes volg
 Vernietig infrastruktuur soos paaie
 Kommunikasielyne en krag word beïnvloed
 (Enige TWEE) (2 x 2) (4)

2.4.6	Bou huise op hoër grond Verbeter die dreinerings van stormwater Rapporteer oorstromings onmiddellik aan die owerhede Bou sterker huise	(Enige EEN)	(1 x 2)	(2)
2.5.1	600 000		(1 x 1)	(1)
2.5.2	Toename		(1 x 1)	(1)
2.5.3	2011		(1 x 1)	(1)
2.5.4	600 000 – 400 000 = 200 000		(2 x 1)	(2)
2.5.5	Suid-Afrika sou meer inkomste verdien Meer wins word gegenerer Meer inkomste in buitelandse valuta deur uitvoer Meer werkseleenthede geskep Voedselsekerheid verbeter omdat vis proteïene lewer	(Enige EEN)	(1 x 2)	(2)
2.5.6	Verbeterde tegnologie in visvang Verbeterde visvaardighede Uitvinding van groter nette wat vis in wyer gebiede vang Toename in kommersiële vissersbote Visvang is 'n bron van inkomste vir arm gemeenskappe Vis word as 'n voedselbron beskou	(Enige TWEE)	(2 x 2)	(4)
2.5.7	Dit verminder visbronne Sommige visspesies sterf uit Wanbalans van mariene ekosisteem Vissers sal in die toekoms honger ly namate vis bevolkings daal Vissers verloor hul inkomste Die bron van voedsel is uitgeput Die land verloor sy inkomste	(Enige TWEE)	(2 x 2)	(4)
				[60]

TOTAAL AFDELING A: 120

AFDELING B: KAARTWERK**VRAAG 3****3.1 KAARTWERK-VAARDIGHEDE EN -BEREKENINGE**

3.1.1 Verskil in jare: 2020 – 2002 = 18 jaar

Gemiddelde jaarlikse verandering: 6'W

Totale verandering: $6' \times 18 = 108'$
 $= 1^\circ 48'W$

Magnetiese deklinasie vir die huidige jaar.

- $23^\circ 53' + 1^\circ 48'$
 $= 53' + 48' = 101' (1^\circ 41')$
 $= 25^\circ 41'W$ (5 x 1) (5)

3.1.2 AFSTAND = CM x SKAAL

- $\frac{1,5 \text{ cm} \times 50\,000}{100}$
- $1,5 \text{ cm} \times 500 = 750 \text{ meter}$
- Speling = 700 m tot 800 m (2 x 1) (2)

- 3.1.3 (a) Suid-oos (1 x 1) (1)
- (b) 80° : Speling (78° to 82°) (2 x 1) (2)

3.2 KAART- EN FOTO-TOEPASSING EN INTERPRETASIE

3.2.1 Pad en spoorlyn (1 x 1) (1)

3.2.2 (a) Vleiland / meer (1 x 1) (1)

- (b)
- Water vir huishoudelike doeleindes
  - Water vir pad konstruksies
  - Visvang
  - Water vir industriële doeleindes
  - Verkoel vars lug vir die omliggende nedersettings
  - Besproeiing van plantegroei (Enige TWEE) (2 x 2) (4)

3.2.3 (a) Boorde/Wingerde (1 x 1) (1)

- (b)
- Waterbesikbaarheid
  - Grondvrugbaarheid
  - Vervoerdienste vir insette en uitsette na die mark
  - Gelyke hellings
  - Koel klimaat
  - Menslike hulpbronne, arbeid en vaardighede (Enige EEN) (1 x 2) (2)

- 3.2.4 Hottentots-Holland natuurreservaat
Beskermd gebied
Picnic Bush Plantasies
Groot damme (Enige EEN) (1 x 1) (1)
- 3.2.5 • Teenwoordigheid van waterberging(-stoor) verskynsels
• Damme
• Reservoirs
• Groot gebiede bedek deur natuurreservate met min riviere
• Nie-standhoudende riviere
• Droë panne (Enige TWEE) (2 x 1) (2)

3.3 GEOGRAFIESE INLIGTINGSTELSELS

- 3.3.1 Muis/drukker/hardeskylf/sleutelbord/monitor/skandeerder/digitiseerder/
kabels/verwerker/skywe (Enige EEN) (1 x 1) (1)
- 3.3.2 • Muis – aanwys en wys waar om te werk
• Drukker – vervaardiging van harde kopieë van geskrewe dokumente
• Hardeskylf – stoor van data
• Sleutelbord – tik en opvang van data
• Monitor – vertoon data
• Skandeerder – opvang van dokumente
• Kabels – die oordrag van data, krag
• SVE – sentrale verwerkingseenheid
• Skyfies – stoor van data (Enige EEN) (1 x 2) (2)
- 3.3.3 • Ligging van ontspannings areas naby vervoerroetes, water en voorstede
• Nywerheidsgebiede langs paaie
• Begraafplaas in 'n oop ruimte
• Nedersettings op gelyke hellings (Enige EEN) (1 x 2) (2)
- 3.3.4 (a) Versamel of opvang van inligting oor die aarde op 'n afstand sonder fisiese kontak
(Konsep) (1 x 1) (1)
- (b) • Sommige gebiede is nie bereikbaar via paaie nie, omdat hulle bebos, steil hellings of slegte dreinerings het
• Toestelle vir afstandwaarneming kan plekke bereik sonder fisiese kontak
• Sommige sensore is doeltreffend; hulle kan duidelike en gedetailleerde data op 'n afstand opvang
• Dit is goedkoper en makliker om afstandsensore te gebruik as om te reis
• Sensore kan 'n redelike hoeveelheid data opneem en stoor
• Sensore is akkuraat (Enige EEN) (1 x 2) (2)

[30]

TOTAAL AFDELING B: 30
GROOTTOTAAL: 150